

הלכות שבת סימן רע"א רפ"א

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כ]

וְחָזִי לְכַסּוּי פֶּה מְנָאָה.

(20) וכן כתב לעיל (סי' רס"ו ס"ק כה) שדבר המוקצה מחמת מיאוס אינו מותר בטלטול אלא במקום שראוי הוא לכסות בו כל.

[ביה"ל ד"ה נח]

הוא ככלל קלי ששלאכתו להפך צדו. דמקשה לאו מלכא היא⁽²¹⁾.

(21) וכן כתב לקמן (סי' שי"א ס"ק כה) לגבי מיטה שיחידה למעוה, ובביה"ל לקמן (סי' שי"ג ס"א ד"ה שיהא) לגבי קנה שיחדו להפך בו ויתים. והשם לא כתב כן בשם הא"ר, אלא מדעת עצמו, וצ"ח שכן צידד הפמ"ג (הגר"ש ודלנברג).

וכל זה דוקא בנר המיועד גם לשימושים אחרים, אך נר שאינו מיועד אלא לשימוש הנר בלבד, כתבו הפמ"ג (א"א ס"ק יד אות ב, וצ"ח לדבריו הביה"ל שם) והתנהלה לדוד (סי' שח ס"ק יח) שאפשר שנחשב הוא ככלי שמלאכתו לאיסור, כיון שאינו עשוי אלא לשם שימוש זה. ולכן כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"א סי' קכ"ו וחי' ג"ל) שכלים העומדים ומוזמנים למלאכת איסור, דינם ככלי שמלאכתם לאיסור אף קודם שהשתמשו בהם. וכן הורה הגר"ח קרליץ (חוט שני חי' ג פ"ט ס"ק א) לגבי פמוטים שבזמננו, שנחשבים ככלי שמלאכתו לאיסור אף קודם שהשתמשו בהם, כיון שאינם עומדים לשום שימוש מלבד הדלקת נרות.

[משנ"ב ס"ק כב]

וְצִין לְקַפֵּן סִימֵן תְּקִיט סְעִיף⁽²²⁾ וכו', לְעִנְיָן פּוֹסוֹחַ שֶׁל פְּרָקִים⁽²³⁾.

(22) שם כתב השו"ע, שבידיו טוב מותר להעמיד מנורה של חוליות משום שמחת יום טוב, ובתנאי שלא יתקע את החוליות יחד בחוזק, שאז יעבור משום איסור בונה.

(23) שם כתב (סי' מה), שכוסות שהלקיחן מתחברים זה לזה על ידי הברגה אסור לחבר בשבת, והוסיף, שאף על פי כן מותר לטלטל, מפני שאינן כמנורה שאסורה בטלטול משום שדרכה להתפרק.

ושע"ן יד המכוון מערב שבת, ועתיד להפסיק מהילוכו באמצע השבת (כגון שמכוון על ידי מתיחת קפיץ, כתב הגר"ח ארי"ה) ושרית מנחת שלמה ח"א סי' יא אות ג עמ' צד) שאין איסור לענוד מחשש שמא יתקע כשיפסק הילוכו, מפני שמצד זהו שמפסיק מהילוכו, וכשמפסיק אינו נראה כשבור, והלבוש ידע שאסור לכוננו מה שאין כן מנורה, שכשמתפרקות חוליותיה היא נראית כשבורה, ויש לחוש שמא ימחר לתקנה.

מאידך, החז"א (א"ח סי' נ ס"ק י) צידד שאף מנורה של פרקים שדרכה להיות מהודקת, אם אין דרכה לתקוע בחוזק גמור, מותר לטלטלה, וכן צידד שישלח להחזירה רפיה אף אם הדרך להדקה (שונה הלכות ס"ח, וראה מה שכתבנו לקמן (סי' שי"ג ס"ק מה).

[משנ"ב ס"ק כג]

אֲסוּר לְטַלְטֵל נְרוֹת שְׁלֹנָה⁽²⁴⁾ וכו', דְּהָרִי הֵם צִשְׁוִיין שֶׁל פְּרָקִים⁽²⁵⁾.

(24) ולענין דין מוקצה מחמת חסרון כיס בממתיים יקרים, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' שח ס"ק ג).

(25) ופמ"ג שמתפרק לשני חלקים המתחברים זה לזה על ידי בורג, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ה סי' כב אות כט) שאינו נחשב כמנורה של פרקים, ומותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו.

סימן רפ

תשי"ש המטה בשבת

[משנ"ב ס"ק א]

מִצְוָה לְאַכְלֵי שוֹם בְּעֶרְב־שַׁבָּת⁽²⁶⁾ וכו', שוֹמֵם צְלוּיִם מְרִבִּים וְרַעֲיָה.

(1) ושיעור האכילה, דעת הגר"ח קניבסקי (פניני רבינו הקהלות יעקב ח"א עמ' סג) שהוא ככל שאר שיעורי האכילה, שהם כזית או כביצה. וכתב הגר"ח קניבסקי (בהע"ש שם), ששיעור זה הוא רק לאלו שצריכים

סגולה לכנים, אבל לשאר האנשים מספיק באכילת משהו.

(2) ואף מי שאינו נשוי, כתב בספר מעשה רב (אות קכד) שדעת הגר"א שחייב במצוה זו של אכילת שום, וכיאר הגר"ח הרץ הלוי (סידור הגר"א) שער נפתלי אמר שפר' עמ' עד, ב), שדעת הגר"א היא, שבתקנות חכמים אף על פי שבטל הטעם המפורש בהן צריך לשמור אותן, מפני שיש טעמים נוספים שאינם מפורשים. וכן נהג הגר"ח קניבסקי (אגרות רבנו ח"ג עמ' רלא) שהיה אוכל שום מבושל כל ליל שבת, וגם דחה נותן לבני ביתו ואפילו לאותם שעדיין לא נישאו.

(3) כאן כתב צלויים, ובמעשה רב (אות קכד), כתב לאכול אותם כשהם מבושלים.

ומה שכתב שומים צלויים, ביאר הגר"ח קניבסקי (פניני רבינו הקהלות יעקב ח"א עמ' סג) שניחם במחבת עם קצת שמן על גבי האש עד שיתחילו לקבל גוון חום, ואז יורידם מהאש, שבכך מתבטל מהם הכח המקלקל שקיים בהם, ונשאר בהם רק הכח המועיל.

וכששכחו לבשל את השום בערב שבת, נהג הגר"ח קניבסקי (אגרות רבנו ח"ג עמ' רלא) לאכול שום שאינו מבושל.

[משנ"ב ס"ק ב]

אֵינָם מְכִיכִין רַק לְפִי כֶּחָף.

(4) ואם ליבו חלש, וצריך ליטול תרופות לפני התשי"ש או לאחריו כדי שלא ינוק, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' קח) שמותר לטלן, שהרי השו"ע התיר לחולה שאין בו סכנה ליטול תרופות, וכל שכן בנזון זה שיש בו סכנה.

[משנ"ב ס"ק ג]

מִלִּיל־שַׁבָּת⁽²⁷⁾ וכו', שֶׁלֹּא יִגְדִּיל שוֹם קֶטְשֶׁה בְּעֶרְב־שַׁבָּת⁽²⁸⁾.

(5) כן הוא מדינא דגמרא (כתובות סא, ב), אבל בביה"ל לעיל (סי' רמ ס"א ד"ה תלמידי חכמים) הביא בשם המעיל צדקה והחכמת אדם, שבזמננו עונת ת"ח היא פעמיים בשבוע, ומ"מ סיים שם, שהכל לפי כח האדם, והטעם שקבעו העונה בליל שבת ולא באחד מימי החול, כתב בשו"ת אגרות משה (אה"ע ח"א סי' קב), משום שהוא ליל תענוג ושביחה והנאת הגוף. ואף אם חושש שעל ידי קיום העונה בליל שבת, יבוא לידי איסור סחיטה כשיטבול טבילת עזרא בבוקר יום השבת, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"א סי' כח אות ב) שלא יבטל עונה זו שהיא מוכרת הרבה פעמים ביומה, ועמידה חמורים.

(6) דברי הב"ח אלו נסוכים על לשון הטור: ויהיה זהיר לקיים ענתו [שהביא המשנ"ב לעיל ס"ק א], והביא הטור ראייה לכך ממעשה המובא בגמרא (כתובות סב, ב) על יהודה בנו של רבי חייה חתנו של רבי ינאי, שהיה יושב במשך השבוע בבית המדרש, ובכל ערב שבת היה מגיע לביתו, יום אחד נמשך אחרי שמועתו ולא בא, אמר להם רבי ינאי לנהוג עליו מנהגי אבלות, כיון שאם יהודה עדיין חי, הוא לא היה מבטל עונתו. והקשה הב"ח למה הביא הטור מעשה זה, הרי בלא זה יש חיוב לקיים דין עונת ת"ח שהוא מלייל שבת לליל שבת, ותייר, שבא להורות שצריך להיזהר שקודם שיגיע הלילה יראה תוספת חיבה ואהבה, ולכן כתב הטור שיהיה זהיר, שהיזהר היא קדמת למעשה, בכדי שלא יגרם שום ביטול לעונת שבת.

והוסיף הב"ח, שאם היתה לו איזה קטטה עם אשתו, שיפייסנה קודם כניסת השבת, שלא יגיע לידי ביטול העונה.

[משנ"ב ס"ק ד]

אַחַר הַקֶּפֶה יְחַדֵּר גְּמִיר קֶדֶם הַשַּׁבָּת.

(7) ויחוד זה כתב במשנ"ב שם (סי' לב) שאין צורך שיהיה יחוד הראוי לביאה, אלא אפילו אם בני אדם נכנסים והנאים בחדר, מ"מ אם הכניסה לחדר המיוחד לו, הרי זו חופה גמורה כמו שהכניסה לביתו. המשך במילואים עמוד 18

ס בַּאֵר הַגּוֹלָה

שֶׁל גִּפְט דְּמַסְרִיחַ, (יט) מִקֵּר, (ט) לְטַלְטְלוֹ, דְּמִקְצָה מִחֲמַת מָאוֹס (כ) מִקֵּר; ז' (כא) בְּמִנּוּרָה, בֵּין גְּדוּלָה בֵּין קִטְפָה, אִם הִיא שֶׁל פְּרָקִים אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָהּ, דְּחִלְשִׁין שְׂמָא תַּפֵּל (י) וְתַתְּפָרַק וְיִחְזַקְתָּהּ (כב) וְנִמְצָא (ב) עוֹשֶׂה כֵּלִי; לְאִפְלוּ אִם אֵינָה שֶׁל פְּרָקִים, אֲלֵא נִשְׁ כֹּה חֲרִיצִים סָבִיב (כג) וְדוּמָה לְשֶׁל פְּרָקִים, (יג) אֲסוּר לְטַלְטְלָהּ:

א *תשמיש המטה (f) מתעבוגי שבת היא, לפיכך (א) עונת תלמיד חכמים (ב) הפריאים א טור בשם תרומות פון ל מקא דקרבנות ס"ב ב שם ד

א אין לשחות פ'ולף לברך אַבננו מוֹדִים, שאין לשחות אלא במקומות שאַמרו חכמים: הגה ונוהגים שבעֶשֶׁבֶת (א) מאחרין יותר לבוא לבית־הַמִּנְסַת מבחל, משום דבְּתַמִּיד של ימות החל נאמר 'בבקר', ואצל שבת נאמר

א"כ הדליף מע"ש, מ"א, ע"ש ורע"ת או"מ במו"ד, ע"ש:]
 (ט) לטלטלו. וזקא לערך גופו או מקומו, במו"ש סימן שח ס"ג:
 (י) ותתפרק. קשה הו"ד משתמשים אנו בכוונת של ספר בשבת שרפן
 של פרקים ולא חזשין לזה; ופלי מ"ש הסוד סימן שיג דבס"ס אין דין
 להקדו בחזן ושרי, נחמא, ט"ז (י) ערשה בלי. אע"ג דאין בנן בכלים,
 שא"כ תבא דתנו בעושה בלי מנדש: (יג) אסור לטלטלה. א"כ בזה
 להיות רפיה שרי, נחמא, עין סימן שי"ו וסימן הקט ס"ב:

מִלְשָׁנָה בְּרוּרָה

היא²¹], ומתר לטלטלו שלא יפסד וישלף יתנב. ורע, דהפריימגדים מצד, דלדעת הרמב"ם, מקצה מחמת מאוס, אפלו אם חקלי אין מלאכתו לאסור בן שהיא פאט לבר, גספן אין סתר פי אם לצרף גופו וקיקומו ורקא, אף דלדעת המאור ותר"ן משמע דלא סבירא להו כוונה בנה, עין שם:

* מתר וכו'. וילקטם אחרת בפרשה דם בתולים, עין סימן שכ בפרק אברתם אות כד וכו'²²], ובבגד אדם בנדיא יש לזהר [פמ"ג]:

אכלו היא תדעשה שלא הדליקו בה מעולם: (כב) ונמצא עושה כלי. עין בטהרה, ועין לקמן סימן חקוט סעיף ב"ב. ואם דרכה להיות רפוי, שרי, כמו שכתוב סימן שינ סעיף ו. ועין שם מה שכתבנו במשנה ברורה לענין כוונת של פראים: (כג) ודומה וכו'. משום דמתקלף בשל פראים. (דע, דלפי המתבאר בסעיף זה אסור לטלטל גרות שלטו²¹) [שקורין לייבטע"ר] אף שלא הדליקו בו מעולם, דחרי הם עשויין של פראים²⁶, ומה שכתב בסעיף ו מורי ברור שלא היו עשויין פראים:

א (א) עונת נכו'. ויהיה זהיר (ב) לקיים עונתו. (ג) מצוה לאכל' שום בערב-שבת' או כליל-שבת, והוא הדין שאר דברים המרבים זרע. עין סימן תרח. כתב בספר חסידים סימן עץ דשומים מבטלים תאנה, רק שומים עלויים מרבים זרע'. עוד כתב: כל דברים מלוחים ממעטים, וכן קטניות. ועדשים מבשלים, כשאין מלוחים מרבים וא"ר: (ב) הקריאים. לאפקי חלושי-כח (ג) אינם חביבין רק לפי כח'': (ג) מליל-שבת' נכו'. הינו לבר ליל טבילה. צריך לתהר שקדם שיגיע הלילה חביב להראות חפה זתרה ואחבה עם אשתו, ואין צריך לומר שלא ירגיל שום קטטה בערב-שבת' וב"ח: (ד) משיים חובל. דגם מקד פקיד, דהינו שדם בחולים אינו מבלע בכתלי בית הנקם, אלא פגום הוא שם ממקד ומצנע בחוף הפלי, וזה פתחו שיצא הדם מחובו. והנה לש אומרים דמקום שפחפשט המנהג להחמיר בזה אין להקל להם, אבל הש"י כתב: תלילה לעשות אסור בזה, ובכבוד שמעתי שהחסידים גאוני העולם נהגו בעצמם הטר בזה, על-כן אין חשש חמרא בזה כלל, והמחמיר אינו אלא מן המתמיהין. ועין לקמן סימן שלט סעיף קטן יא במגן-אברהם, דלכתחלה ראוי לתתן אחר התפלה יחיד גמור קדם השבת', דלש אומרים דחפה שלטי לא מקרי חפה, ואם-כן פשיטתיהו אחר-כך בשבת יהיה אחר-כך כמנהג קנן בשבת:

א (א) מאחרדיי¹). ומכל מקום צריכין להוה שלא לעבר זמן קריאת שמע, וברש"י [מגילה כ"ג] משמע שגם בשפת מצוה למהר²) לקרא קריאת שמע

(טו) מִגֵּן־אֲבֵרֶתָם וְהוֹסֵפֶת־שֶׁבֶת וְהִגְדִּירוּ, דָּלָא כְעֵלֶת־תִּמְיֵד: (טז) מִגֵּן־אֲבֵרֶתָם, וְאִךְ דְּהוּא צִין עַל שְׁרָגָא דִּנְפֻסָּא, חוּא הִדִּין עַל סֵתָם נַר סוּבַר דְּהוּא בְּכָלֵל כָּלִי שְׁפִלְאֲתָא לְאִסּוּר, וְכֵן מוֹכַח פְּקֻדָּא מִדְּבָרֵי בְּסִימִין שִׁי סְצִיף־קֶרֶן ה, צִין שֵׁם וְנִצְרִיף צִין עַל הַפָּרִי קִגְדִּים שְׁרָגָא לְהַעֲמִיס בֵּן פִּנְהָ נֶגֶד שִׁיטָּתוֹ, וְכֵן מוֹכַח מִהֲגֵ' א שֵׁם בְּסִיפֵי ה, שְׁהוּא סוּבַר כֵּן בְּמִשָּׁה שִׁיחָה לְמַעוֹת דְּהוּא בְּכָלֵל כָּלִי שְׁפִלְאֲתָא לְאִסּוּר אִךְ צִלְגֵב דְּאִין עוֹרָה בָּהּ מַעֲשֵׂה, וּמִמִּילָא הוּא הִדִּין גְּבִי נַר, וְכֵן פִּתְּמָא קִגְדָּא בְּכִאוּרָא קֵאֵן בְּסִיפֵי ב גְּבִי נַר דְּהוּא כָּלִי שְׁפִלְאֲתָא לְאִסּוּר, וְכֵן לִצְרָה וִישׁוּ וְקוֹיֻמָּא נִקְרָא, וְכִמְזָא בְּהַפְתָּה הַחוּסְפֹסָא קִגְדָּא בְּדָף לֹא עֲמֹדָא דְּבוּר הַמְתִּירָלִי יֵמָּא רַבִּי הִידִיחַ, וְכֵן פִּתְּמָא הַגְּהוּת אִשְׁרִי בְּסוּף פֶּקֶר בִּירֵה, וְכֵן פֶּסֶק בְּאַיִלָּה דֶּבֶר דֶּבֶר שְׁהוּא חֲמֵתָה מֵאִסּוּר אִינוּ מִסַּר בִּי אִם לִצְרָה גִּפְסוּ מִקְמוֹ, דְּהוּא חֵלִי שְׁפִלְאֲתָא לְאִסּוּר: (יז) גִּבְרָא: (יח) גִּבְרָא: (יט) גִּבְרָא: (כ) טוֹר: (כא) וְהוּא מִגְדֵּר שְׁטֵר עֲרֵא: (כב) עֲלֵת־שִׁמְדִי וְאִצְלָה בְּכָר בְּסִימִין רַמִּי:

תרגום : 1 פמ"ט.

חלכות שבת סימן רפא רפב

וּמִפֶּל מְקוֹם בַּשָּׁבֶת יוֹם-טוֹב לֹא יֵאָרֵץ יוֹתֵר מִדֵּי, כִּדִּי שִׂיאֵכֶלּוּ קֹדֶם שַׁעַר שְׁשִׁית, כִּדְלָמֶן סִימָי רַחֵם:

רַכֵּב קָרִיָּאת הַתּוֹרָה וְהַמִּפְטִיר בַּשָּׁבֶת, וְכו' ז' סְעִיפִים :

א מלך ב"א ע"א א (א) מוֹצִיאֵינִי סֶפֶר-תּוֹרָה (ב) וְקִרְוִי בּוֹ (ג) (ג) שְׂכֵכָה, (ד) וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף (ה) (ה) מוֹסִיף : הֲגַהּ הַזֶּה הָנָא הָיִין בֵּית-טוֹב מִתַּר לְהוֹסִיף עַל מַעֲנֵן הַקְּרוֹאִים (וּבְכֵיז פֶּקֶד י"ב מִהֵת וַתִּשְׁכַּח מִהֵרִים וּבִינִי), וְשֵׁשׁ אֲמִרִים

פאר היטב

(6) **מחזירין אותו.** הנינו שיאמר אחד התפלה, משא"כ בשאר הזמירות שאינן אלא רשות אם רצה א"א קלל, מ"א: (3) **ורחנעים.** דוקא כגון שלש בו נציעה קצין שעשוין פסאכי דוקרה, וכך הפליגי תלמודים כגנות המשוררים המצויים אות מתקבה. א"מ: **והדר לקרות ולהתפלל בקטנה.** מ"א. אל אדון, ב' הרווחת הראשונה ונאמר: **זיל בני ד' תפוח ב' אחרונה בני ד' תפוח.** ודר תרגמי: זיל

(ב) מוציאין סית' וייל בריך שטח בין בשבת בין בחל. האר"י ז"ל.
והנזות סית' ומקבילו צריך שיקא בנימין, מסכת סופרים.
(ג) שבועה. השעם, שאם יארע לאדם אנס ולא בא לבהכני' כל ז' ולא
שטע פרכו יאזין אונז לשמע ז' פעמים ברכה ונצא יית. וינן בנח"ג מ"ש
בשם המבטי': (ג) מוסיף. והרשב"ץ כתב דעכשיו דכלל מברכין אין
להוסיף. משום ברכה שא"צ. וכן ראי' לנהג. והאזין סתם"א, שכן בפרקא
בשל לקרות ויתר מצדדיו, חזן ממסמיר, ספני מרח מצבור, א"ת. וינן
בשאלות גת-וירדים סימן ז' ובחלק"ח ח"ב סימן קכג. וינן ד"אדמה:

ע"ש. וכתב מהר"י זכח ש"ל דעת והסבור סובבים הידו ולא אוחזו. וצ"ן ב"ר רום. וגם הוא ז"ל צ"ד לומר כן שהוא בהדרגה ממליל למלילה, אף בתחילת דבר נתייבס סימניו וסבב בשם ז"ל המלך למסור, וליתא, שהרי ס"ס: וקבלה ורשבי"א אליהם חיים ואין לבשש תוספתא מאתרת, ע"ש. וצ"ן ב"ש"ח שכתב: וכתב ח"ב כן בראשית כן אם בעברית וק"ל: ע"ש.

משנה ברורה

כוֹתִיקִין: (ב) וַיִּכְלֹךְ דָּבָר וְכוּ'. הִינוּ, כֵּן דָּבָר שְׁמוֹסִיפִין⁽³⁾ פִּשְׁבִּיל
 שְׁבַח⁽⁴⁾, (6) וַאֲפִלּוּ 'נִשְׁמַת'⁽⁵⁾: (ג) מִתְחִילִין אוֹתוֹ. אֵין הַכֹּנֶה
 שְׁמִתְחִילִין אוֹתוֹ לְכִרְכַּת 'יוֹצֵר אוֹר', (3) אֶלָּא לְאַחַר תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה-
 עֶשְׂרֵה יֵאמַר כֵּן בְּלִי בִרְכָּה, וְתִתְחִיל מִשְׁבַּח נוֹתָנִים' וְכוּ', כֵּה
 שְׂאֵין כֵּן שְׂאֵר וְמִירוֹת⁽⁶⁾ אִם שְׁבַח אֵין חַיִּיב לְאַמְרָן אַחֵר הַתְּפִלָּה.
 וְאִם נִזְכֵּר קִדְּם שְׂאֵמֵר "בְּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הַמַּאֲוֹרוֹת" שְׁלֹא אֵמֵר
 'לֵאלֹא אֲשֶׁר שְׁבַח', אֲפֶשֶׁר דִּישׁ לְחֹזֵר וְלִהְתְּחִיל מִלֵּאלֹא אֲשֶׁר שְׁבַח'
 ל מִקּוֹם נִיֵּאָה לִי שְׁלֹא יִדְלַג לְכַתְּחִלָּה תִּפְסֹח דְּלֵאלֹא אֲשֶׁר שְׁבַח' אוֹ
 מִנֵּה שְׁנִסַּח בִּרְכָּה כֵּן הִיא: (ד) וְלִהְנַעֲמִים. הִינוּ לְאַמְרָם (ג) בְּנִגּוֹן
 ה. וְכִבֵּר הַפְּלִיגוֹ הַקְּדוּמִנִים בְּגִנוֹת הַמְשׁוֹרְרִים הַמַּאֲרִיכִים וּמִפְרִידִים
 מִבְּסִיִּים הַבְּרִכָּה בְּשִׁעֲוִין תִּקְהֵל אֲמֵן, לְפַעְמִים עֲזִינִן קִדְּם שְׁסִיִּים
 פִּסֵּק גָּדוֹל אֲמֵן⁽¹¹⁾ [פמ"ג]: (ה) בְּמַאֲרִיךְ בְּהֵם. (ד) וַיִּכְלֹךְ מִקּוֹם יֵשׁ
 אֶת שְׁמֵעַ וּתְפִלָּה עַל-יְדֵי זֶה⁽¹²⁾:

א (א) מוציאין זכר. (יש לומר¹) 'צריך שמה² בפתיחת הארון³, (ב) בין בשבת ובין בחול⁴, והנחת ספרותורה והמקבלו⁵) צריך שיטה⁶ קנימין⁶, (ג) ואפלו אם הוא אשר יד אין לשנות פנה: (כ) וקורין בו זכר. והיא מצנה מדברי סופרים, והיא פקנה קדימה ממשה ורבו עליו השלום, וכמו שפרוב בסמ"ק קלה, ע"ן שם במשנה בירורה⁷: (ג) שבעה. והנה בזמן המשנה היה המנהג, שהראשון שפקדוהים היה מברך הברכה לפניו והאחרון היה מברך הברכה לאחריה, והאמצעים שלו היו יוצאין בברכתן, ואחר-כך בזמן הגמרא התקינו שכל אחד יברך לפניו ולאחריה כמו שנהג היום⁸: (ד) ואם רצה. ויש אומרים, שהיום שכל אחד מהקוראים מברך לפניו ולאחריה, וכנ"ל. (א) אין כדאי להוסיף להרכות בברכות¹¹, אך במקום הצורך פנוי חסנה או בריית-מילה (ז) וכל כי האי גונא¹² אין לחש לזה¹³: (ה) מוסיף. ונכון (ס) שלא להוסיף הרבה מפני טרח הצבור. (ו) ובמקום שיש לחש לתרעומות

שער הציון

(ב) כן איטא בדרבי'מ'ש'ח: (3) מוגד'אברהם. וזה שכתבתי ונתחיל וכו', ראי לא סכי אפאי יתה קאי: (א) מוגד'אברהם ותוספת'שבת: (ד) אחרונים. ומוסב להחפץל ביחדי מלקרות ולהתפלל שלא בנמו: (ה) חמד'משה ופר'מגרים ושיא. ולשון מוגד'אברהם דחזק בזה: (3) כן נראה לי, דהא הסעם משום שהתורה נתנה בימיו, שגאמר "מימינו" אש ח' למי⁷, ואם יבין אין לחלק בזה, ובדלעיל בסיומן ג' מוגד'אברהם סע'ר'קטן⁸: (א) עין במוגד'אברהם, ומשמע מסוף דקריי שדור קצת מקדים לזה: (7) פשוט: (ה) אליה זכור, והיא בבאר היטב, צען פשוט. וכן הפסגה: ומשמע בזה ברה ש'איה צריכה לא ש'ין, דהא הברה כחזרה בנמו לפני כבוד התורה, וכמו שכתב חזקוני.

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

[ל] מתוירר אותו. עין כ"ט. וכתב בברי"ק בשם מקום קדור: אם שכת לומר נשמה ואמר יושפה בקהל, יאמר נשמה אחר יושפה ולא אחר התשפה, ע"ש. ובש"ס ק"ב שאם אחר לבוא בכה"כ ידלו נשמה ולא מקומה קדורה, רק ליגון ומקומה שמוסרין בשפה, אע"פ ששם הם עובדי במקלה, מ"מ נשמה קדור, ע"ש. ועין בש"ס בדרוק תהיות בקדושת הש"ן: לישורם נאמר תחלה, הנו"ן במק"מ ותאל"ף נחה, אבל תהיה נאמר קדש, הנו"ן בש"ס ותאל"ף נחה בשפה: כי נעים נאמר תחלה, הנו"ן קמוצה ותאל"ף נחה. וכתב בשם אבותיהם: בזכור רגנו, וידאו מה! כל התרץ בשני ידיו בתחלה, וראו את ה' קדשו ציל הר"ש בש"א ותאל"ף נחה. לטביל ב"ג וכן: ראו משכן בראש, עין ג"כ, כל טוב, שחיתת דקלים: וזה אשמה. תאל"ף בש"א נה ונש"י בש"א נה: ויהי נ"ם ה'. ספקים שמתקין לטובים ולרעים הוא באר"י: קמוץ דקמה, בקצת קמוץ תחב ודק קמוץ, וטעם הוא, וכן תחב בקצת וטעם ארבע לנחלה, וט"ס וצ"ל נחלה, רק לקצת בכלים איחא לנחלה: דקח נשמה בריאות, תהיה דנושה"י וקושרא ונריש בחיריק: מ"ש בשרים ושוררם נכון לנחלה: ואין לומר וקשבע רק ותקשבע, תשי"ן וט"ב קמוצים, ע"ש. ועין ב"ר אפרים שחנניה לומר וכל עין דל תשפה אקרים וט"ב בש"א שחנ"י כלשון אפרירקו ואפ"ה ודוא שחנ"ה, וצ"ל תהיה חיריק ונדה"י בש"א, שחנ"י כלשון אפרירקו ואפ"ה

(* אולי צריך לומר: רפואה

בְּאוֹר הַלֵּכָה

* ויָקָבְלָה דְבַר רַבְרָא. צִיָּן בְּמַשְׁנֵה דְרַבְרָא מִן שְׂכִתְתָּבִי: וְאַפְרִי 'נִשְׁמַד', הִיא מְדַרְכֵי-מִשָּׁה. וְאִם נִזְכָּר בְּשִׁתְתָּחִיל 'נִשְׁמַד', מִסְפַּבְרָא שְׁעַד שְׁלֵא אִמַר בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֵל מֶלֶךְ רַבְרָא: חֲדָר לְנִשְׁכָּת' וְיִאמַר בְּשִׁתְתָּחִיל¹³, וְכַנֵּי בְּיִזְכָּרְנוּ יִמִּי כְמוֹתֵי. וְעֵינִן בְּחִי-אֲדָם קָלָל יֵשׁ דִּין ה'. וְאִם אַחֵר לִבְיָהּ הִתְנַחֵה, יִחַר טוֹב שְׂדֵיגֵל מִסְפָּקִי וְזִמְרָה וְלֹא יִדְלַג 'נִשְׁמַד', וְכַנֵּי שְׂכִתָּב בְּחִי-אֲדָם קָלָל יֵשׁ דִּין ה'. וְעֵינִן שְׁלֵם וְיִתְפַּקְשִׁי לְעֵיל בְּמַשְׁנֵה דְרַבְרָא שְׂעִיף-אֲשֵׁן ה', וְאִם כְּשִׁתְתָּחִיבֻה שְׂכִתָּב בְּסִימָן זֶה דְּכַפְרֵי:

וּפְרִי-מִגְדִּים, עֵץ שֶׁשֶׁשָׁשָׁר בָּהֶן בְּצִדֵּי עֵינָן. כֶּחֶם הַחֲמִידָרִים: מִכֵּל יוֹדֵף, כְּדִי לְהַתְפַּלֵּל בַּצִּדֵּי, שֶׁהָיָה בָּל זֶה נִזְכָּר בְּהִלָּה, שֶׁמֶן שֶׁלֹּא בָּהֶן נִעְשֶׂה, עֵצִין שֶׁעִשְׂיִין בַּסִּטְקִי דְּזִמְרָה, אֲבָל לֹא לְהִזְרִיף הָאוֹת מִתְכַּבְּרָה וְחִבָּה מִתְכַּבְּרָה.⁹ וּבִלְתֵּת מִצִּי קִלְקִיל עַל-יְדֵי הַגִּטָּה מִשֶּׁ הַבְּרִכָּה¹⁰, וְלִפְעָמִים מֵאֲרִיכִין בְּגוּזֵן אֲחֵר סִימָה הַתַּבָּה וְעוֹנֵן בָּהֶן לְהִזָּר מֵאֵד שֶׁלֹּא לְעַבֵּר זֶמֶן קָרָא

א (א) מוציאין יכו'. (יש לומר¹) 'ברך שמה²' בפתיחת הארון³,
 כימין⁴, (ג) ואפלו אם הוא אשר יד אין לשנות קנה: (ב)
 ממש'ה רבנו עליו השלום, ויכמו שערוב בסימן קלה, עין שם
 שהראשון שפוקראים היה מברך הברכה לפניו והאחרון היה מק'
 בזמן הגמרא התקינו שכל אחד יברך לפניו ולאחריה כמו שנהג
 מברך לפניו ולאחריה. וכנ"ל. (א) אין כדאי להסיף להקרות בברי'
 גונא¹² אין לחש לזה¹³: (ה) מוסיף. וזכון (ס) שלא להוסי'

הלכות שבת סימן רפא רפב

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ב]

הנינו, כל דבר שמוסיפין (3) פשוטיל שבת(4), ואפילו נשמת(5).

(3) ומנהג המתפללים נסח ספרד, לומר בפסוקי דמרה בשבת 'האדרת והאמונה', ואף שכתב המג"א (סי' תקס"ה ס"ק ד) וחובא במשנ"ב (שם) ס"ק יב), שמותר לאומרו בציבור רק ביום כיפור, כתב האשל אברהם (בוטשאטש מהר"ק) שדוק בדרך עראי אסור, אבל בקביעות מותר. והוסיף שם, שמי"מ הוא עצמו נהג לאומרו בלחש. וביאר בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' פו), שז"מ שאומרים אותו בקביעות כל שבת, הוא נעשה כחלק מהתפילה ומותר לאומרו, אבל כשאומרים אותו בדרך עראי, דהיינו דרך שיר ודיקנות, לא יאמרוהו בציבור אלא רק ביום כיפור, אך כתב שמי"מ עדיין צ"ע. והוסיף, שבליקוטי המהרי"ח (סדר תפלת שבת) כתב שיש שאומרים אותו קודם 'הודו', שאז הוא בגדר תפלת יחיד שמותר לאומרו. והערוך השלחן (ס"ד) כתב, שהנהגים לאומרו כל שבת, לא חששו למה שכתב המג"א (שם). ולענין מה שנהגים לאומרו בשמחת תורה, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרס"ח ס"ק ו).

ולומר 'מזמור לתודה' בשבת יריט, כתב הרמ"א לעיל (סי' נ"א ס"ט) שאין לאומרו, כיון שלא מקריבים תודה בימים אלו. ואם טעה והתחיל לאומרו, כתב הנהגות שמשון (סי' נ"א) שישים את כל הפרק, כיון שהקרבן לא נזכר אלא בתחילת המזמור. ועוד, כיון שאומרו רק דרך שבת.

ולהגביה את קולו כשאומר פסוקי דמרה, כתב לעיל (סי' ק"א ס"ק ז) שאף שטוב שלא להרים את קולו בפסוקי דמרה, כיון שהקביה שומע גם כשמתפלל בלחש, מ"מ בשבת נהגים שאחד אומר פסוקי דמרה בקול רם. וכשאומר בשבת בפסוקי דמרה 'ה' מלך ה' מלך', כתב לעיל (סי' נ"א ס"ק יח) שנכון לעמוד.

(4) והמתפללים נסח ספרד, שנהגים לומר את הפרקים שמוסיפים בשבת בפסוקי דמרה לפני 'ברוך שאמר', אם שכתב לאומרים במקומם, הסתפק הקצות השלחן (סי' פ"ג בד"ה ש"ס"ב) אם יאמרו אחר 'ברוך שאמר', וכמו שאומרים בנוסח אשכנז.

(5) והטעם שאומרים 'נשמת', כתב הסור שהיא מפני שיש בו מעין יריאת מצרים, ולכן גם סמכוהו לשירת חים. ועוד טעם כתב הלב"ש, מפני הנשמה היתירה שיש לאדם בשבת. והוסיף באל"ה רבה (ס"ק י"א), שעל ידי הנשמה היתירה אנו משיגים חכמה יתירה בשבת.

[משנ"ב ס"ק ג]

מה שאין פן שש"ר ומירות(6) וכו', ד"ל אל אשר שבת(7) וכו', כ"י להתפלל בצבור(8), שה"י כל זה נזכר בה"ה.

(6) ובטעם הדבר, כתב הערוך השלחן (ס"ו) שבכל מומרי השבת שמוסיפים בשבת לא נזכר שבת במפורש, אלא משום שיום השבת הוא יום מנוחה הוסיפו לומר בו מומרים אלו, מה שאין כן 'לא-ל אשר שבת', שצ"ק קדושת השבת מוזכרת בו.

(7) וזו שצריך לדלג בפסוקי דמרה בשבת כדי להספיק תפילה בציבור, כתב לעיל (סי' נ"ב ס"ק ד) שידלג מה שמוסיפים בשבת מלבד 'נשמת', ויאמר 'פסוקי דמרה' כמו בימות החול, כי הם תדירים. ואם יש לו יותר זמן, יאמר 'למנוחה' לידד בשנותו ותפילה למשה, שהם קודמים לשאר המומרים שמוסיפים בשבת.

ובנוסח ספרד שאומרים 'ירנו צדיקים' לפני 'לודד בשנותו', כתב הקצות השלחן (סי' פ"ג בד"ה ש"ס"ב) שמסתבר שגם בסדר העדיפות 'ירנו צדיקים' קודם. והגרי"צ אבא שאול (תפילה כהלכתה פכ"א ס"ק קטו) הורה, שאף בנוסח ספרד 'לודד בשנותו' קודם 'ירנו צדיקים', ומה שמקדימים לומר 'ירנו צדיקים', הוא משום שהוא קודם בסדר הפרקים בתהלים.

(8) ולגבי 'א-ל אדון', לא כתב המשנ"ב האם לדלג אותו כדי להספיק תפילה בציבור, אמנם כוזהר (פ' תרומה דף קל"ב ע"א) ופ' ויקהל דף ר"ה ע"ב, שהוא מקור המשנ"ב) כתב גם 'א-ל אדון', ואם כן לכאורה אין לדלגו כדי להספיק תפילה בציבור.

[משנ"ב ס"ק ז]

ותבה מחברתה(9) וכו', ממש הפך(10) וכו', פקפק גדול אמן(11). (9) וכן לכפול תיבות בתפילה, כתב בשו"ת מהר"ם שיק (א"ח סי' לא) שיש בזה כמה חששות, ויש לאסור, מלבד מה שתיקנו חז"ל לכפול באמירת הלל. והתורה חיים (סופר, סי' נ"ג ס"ק כ"ה) כתב, שבעל המנוחה חיים גער בחזון שכפל תיבות בקדושת אמנם מי שכוונתו לשם שמים, ומרוב עבודת התפילה והכוונה כופל התיבות, ראוי לעשות כן. והערוך השלחן (סי' שלח ס"ח) כתב ללמד זכות על החזנים הכופלים תיבות בתפילה.

ואם כופל תיבות שלא כסדר הברכה, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ב סי' כ"ב) שדאי שאין רוח חכמים נוחה מכך, אלא שאם יש פירוש לדברים שאמר, אין צורך לחזור לראש הברכה, ואם יש פירוש שקר לדברים שאמר, צריך לחזור לראש הברכה.

(10) וכשהציבור שומעים שהחזן מנגן ומאריך בסוף הברכה, כתב לעיל (סי' קכ"ד ס"ק ל"ה) שלא יענו אמן, אלא רק לאחר שסיים המבשר את עצם התיבה האחרונה של הברכה.

(11) וכשמאריך החזן בניגון בתיבות 'ואמרו אמן' שבקדוש, כתב לעיל (סי' נ"ו ס"ק ב וסי' קכ"ד ס"ק ל"ה) שיענו אמן מיד, ולא ימתינו עד שסיים תיבות אלו, כיון שבתיבות 'ובזמן קרב' או בתיבות 'דאמין בעלמא' מסתיימת הבקשה, וצריך מיד לענות אמן.

[משנ"ב ס"ק ח]

יש לומר מאד שלא לעבר זמן קריאת שמע ותפלה על-ידי זה(12). (12) ומה שכתב הרמ"א שבשבת וירט לא יאריכו יותר מדי בתפילה, כדי שישפיקו לאכול קודם שעה ששית, כתב המשנ"ב לקמן (סי' רפ"ח ס"ק ב) שבא"ר מצא סמך להקל לגמור את התפילה לאחר חצות.

[ביה"ל ד"ה ובכל זמן]

שע"ד שלא אמר ברוך אלהי' אל קלך וכו' יחזור לנשמתו ויאמר בפסוק(13). (13) ואם נזכר לאחר מכן, כתב הברכי יוסף (ס"ק ב) שיאמר 'נשמת' אחרי 'ישתבח', והמנחת שבת (על קצושי"ע סי' ע"ו ס"ק כ"ה) כתב, שאין לומר 'נשמת' אחרי שאמר 'ישתבח'.

סימן רפב

קריאת התורה והמפטיר בשבת

[משנ"ב ס"ק א]

יש לומר(14) ב"ר שמה(15) בפתיחת הארון(16), בין בשבת ובין בחול(17). והנהגת ספרד(18) והמקביל(19) צריך שיהא ב"מין(20).

(1) כאן כתב יש לומר, ולעיל (סי' קל"ד ס"ק י"ג) כתב ש'מנהג העולם' לומר 'ברוך שמי' בן כחול ובין בשבת.

(2) ואף שאסור לאדם לשאול צרכיו בלשון ארמית, כמבואר בשו"ע לעיל (סי' ק"א ס"ד), ביאר המשנ"ב שם (סי' י"ט), שכיון ש'ברוך שמי' נאמר בציבור, אפשר לאומרו בכל לשון, וכמו שכתב השו"ע שם שבציבור אפשר להתפלל בכל לשון.

(3) ובענין הזמן כי יש לומר 'ברוך שמי' כאן כתב בפתיחת הארון, ולעיל (סי' קל"ד ס"ק י"ג) כתב בשעת הוצאת הספר תורה, והמטה אפרים (סי' תרי"ט סמ"ח) כתב שהוא לאחר שהוציאו את ספר התורה מהארון, והוסיף בספרו שערי אפרים (שער י' ס"א) שיש להתחיל לאומרו בשעה שמוציאים את ספר התורה מהארון. ובשו"ת אגרות משה (א"ח ח"ד סי' ע' אות ט) כתב שמלשון הוזהר משמע קצת שיש לאומרו לאחר שהוציאו את ספר התורה מהארון, אך אין למחות בנהגים לאומרו קודם לכן. מאידך, הבק החיים (פאלאני סי' כ"ח ס"ק ע"ז) כתב שאפשר להתחיל לאומרו כשספר התורה עדיין בארון הקודש, וכן כתב בספר דרכי דעים ושלום (אות קצ"ו).

המשך במילואים עמוד 18

מילואים

18

הלכות שבת סימן רעט

המשך מעמוד קודם

והוא הדין אם הנה נעשה משמן ונכה, אסור לאכל המותר אף ביום טוב⁽¹⁾.
(9) שם (ס"ק כג) כתב, שכמה אחרונים כתבו שנכון להחמיר שלא לחתוך נר הדולק ביום טוב.

(10) ולהשתמש במותר השמן כדי להדליק בחדר אחר, כתב הגרש"ז אויערבך (שש"כ ח"ג פ"ג הע' קסט) שמותר, כמו שמותר לחזור ולהדליק בחדר שבו הוא נמצא.

(11) ואף שהאכילה היא גם צורך יום טוב, ביאר הגרש"ז אויערבך (שם) שמ"מ אסור לאכול את השומן, כיון שדלק השומן בבין השמשות והיה אסור לאוכלו, נעשה הוא מוקצה לענין אכילה לכל היום כולו. והוסיף, שאם הדולק חנר ביום טוב עצמו לאחר בין השמשות, ולא נאסר משום 'מינו דאיתקצאי', נראה שמותר לאכול את המותר ביום טוב.

[ביה"ל ד"ה אפל]

נעשית המנוחה בסיס להנה מתחלת השבת⁽¹²⁾.

(12) ולענין שולחן שהנחת מנחתם עליו, והיה בדעתו לטלם למחרת על ידי נכרי, כתב במשנ"ב לעיל (סי' רעז ס"ק יח) שהשולחן לא נעשה מוקצה לדעת ספר התרומה, והיקל דבריו במקום הפסד.

יצחק (ח"א סי' נח, ח"ב סי' קי אות ה, ח"ג סי' קלח אות א). וראה מה שכתבנו עוד לקמן (סי' שח ס"ק קנא).

[שעה"צ ס"ק ג]

אף לפי מה שכתב הקנ"א אברהם שם⁽⁵⁾ וכו', אכל אם לא גדול לא⁽⁶⁾.

(5) ובמשנ"ב שם (ס"ק ז) כתב בפשיטות כדברי המג"א.

(6) ואם עבר וטלטל נר דולק כדי למנוע הפסד, כתב המשנ"ב שם (ס"ק עז) שצריך להתענות שלשה ימים [דהיינו בה"ב], כדי לכפר על חטאו.

[שעה"צ ס"ק ז]

במשנה ברורה סעיף קטן לד⁽⁷⁾.

(7) אכן, שם כתב שלדעת המור וקציעה אסור לטלטל נר לצורך גופו ומקומו, וראה מה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק ו]

הנה שמינו יכול לסבל שיהא מנה אצל⁽⁸⁾.

(8) ובגדר 'מאוס בעיניו' הנחשב בגרף של רע"י, ראה מה שכתבנו לקמן (סי' שח ס"ק קל).

[ביה"ל ד"ה מותר]

מה שכתבנו על זה במשנה ברורה⁽⁹⁾ וכו', אלא למצות הללכה ביום טוב⁽¹⁰⁾,

הלכות שבת סימן רעט רפא

המשך מעמוד ס

[משנ"ב ס"ק א]

מאחר⁽¹⁾ וכו', משמע שגם בשבת מצוה למהרה⁽²⁾.

(1) והטעם שמאחרים בשבת את קרבן החמיה, כתבו המהר"ל (הל' שבת אות לו) והב"ח, שהוא כדי שלא לבטל את שינת שחרית שיש בה עונג שבת.

(2) שכתב (בד"ה ובשבת), שכיון שבשבת הכל כבר מוכן מערב שבת, יפה להקדים לבוא בשחרית לבית הכנסת, כדי לקרוא קריאת שמע בתיקון.

[ביה"ל ד"ה מתח]

ולקח אחריו במפה דם בתולים, עין סימן שכ בקנ"א אברהם אות כד וכה⁽⁸⁾.
(8) שם (ס"ק כד) הביא שהרדב"ז חקל בצביעה דרך ליכלוך. וחלק עליו המג"א, וכתב שאין לחקל. ובמשנ"ב שם (ס"ק נט) כתב, שיש מקילים בשמקנה דרך ליכלוך, ויש לסמוך עליהם במקום שאי אפשר להזהר בזה.

סימן רפא

שלא יכרע ב'ולף אנהני מודים'

הלכות שבת סימן רפא רפב

המשך מעמוד 120

(5) והוצאת ספר התורה מארון הקודש, כתב הערוך השלחן (ס"א) שלא יוציא השליח ציבור עצמו, אלא יבדוד לאחר שיוציאו וימסרנו לשליח ציבור, שבכך יש יותר כבוד לספר התורה. וכן כתב השערי אפרים (שער י בפתחי שערים ס"ב) בביאור דברי המטה משה.

(6) ולהניח את יד שמאל תחת יד ימין כדי לסייע בהחזקת ספר התורה, כתב השערי אפרים (שם) שמותר, ובפרט בספר תורה גדול וכבד. והוסיף, שאף שלענין כוס של ברכת המזון כתבו המג"א (סי' קפג ס"ק ז) והט"ז שם (ס"ק ג) שיש להחמיר שלא לסייע ביד שמאל אלא לצורך, לענין ספר תורה אפשר להקל, כיון שבכוס של ברכה האיסור הוא מדין הגמ', מה שאין כן בספר תורה שאין איסור זה אלא מסברת האחרונים כדי להתנאות לפני ה' במצוות.

[שעה"צ ס"ק ב]

שקאמר 'מיקימ' אש דת למו⁽⁷⁾ וכו', מנ"א אברהם סעיף קטן ח⁽⁸⁾.

(7) וטעם נוסף כתב במשנ"ב לעיל (סי' קלד ס"ק יח), שכן מבואר בפסוק "דימינו תחבקני".

(8) שכתב שם, שלפי הטעם המבואר בגמ' (ברכות סב, א) שאין לקנח

ואם לא אמרו בשעה שהוציאו את ספר התורה מהארון, כתב לעיל (סי' קלד ס"ק יג) שיכול לאומרו עד השעה שפותחים את ספר התורה לקרוא בו. ואם נמצא באמצע 'ברוך שמי', וכבר התחילו הציבור לומר 'שמע ישראל', כתב הגר"ח קניבסקי (אשר ישראל פליח דע' ד) שיפסיק ויאמר 'שמע ישראל' עם הציבור.

ואם מאריך באמירת 'יהוה רחום' בשני וחמישי, והציבור כבר התחילו לומר 'ברוך שמי', כתב בספר יסוד תשורש העבודה (שער ה' פ"ח ד"ה בריך שמי') שראוי להפסיק ולומר עם הציבור 'ברוך שמי', ובמקום שאין ארון קודש, ורצוים להביא ספר תורה קודם התפילה ולהניחו על הבימה עד שיקראו בו, כתב הגר"ח קניבסקי (אשר ישראל תשובה עט בסוף הספר) שיש לומר 'ברוך שמי' בשעה שמכניסים את הספר תורה לבית הכנסת.

(4) ואף על פי שאסור לאדם לשאול צרכיו בשבת, כתב בשו"ת רב פעלים (ח"ב סי' מו) שכיון שנתקן נוסח זה כתפילה ובקשה לכל אדם ובכל שבת ושבת, נעשה הדבר כנופס תפילה קבוע, ולפיכך מותר לאומרו בשבת, וכעין זה כתב בשו"ת תורה לשמה (סי' קג).

בגדר איסור בקשת צרכים בשבת, ראה מה שכתבנו לעיל סי' רסח ס"ק ב.

